

Prikaz

Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti

Izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti vrši se normiranje u dijelu daljeg usaglašavanja zakona sa **pravnom tekovinom Evropske unije**, koji se odnose na **pitanja upravljanja EU fondovima, definiciju budžetskog deficita**, te stvaraju zakonske pretpostavke za **formiranje Fiskalnog savjeta Crne Gore**, nezavisnog savjetodavnog tijela u oblasti vođenja fiskalne politike.

Fiskalni savjet Crne Gore

Predlogom zakona predviđeno je da se, radi nezavisne ocjene kredibiliteta fiskalne politike i unapređenja fiskalne odgovornosti nezavisnom analizom fiskalne politike i usklađenosti sa kriterijumima fiskalne odgovornosti, osniva **Fiskalni savjet Crne Gore**, kao nezavisno savjetodavno tijelo.

Sredstva za rad ove institucije obezbjeđuju se u **budžetu Crne Gore**, dok Fiskalni savjet **samostalno odlučuje** o korišćenju budžetskih sredstava. Reviziju finansijskog poslovanja Fiskalnog savjeta vrši **Državna revizorska institucija**¹.

Za rad Fiskalnog savjeta, **u 2023. godini** procijenjeno je da je **potrebno 150.000 eura**, te se navedeni iznos obezbjeđuje **iz tekuće budžetske rezerve**, a od 2024. godine, ovo tijelo je posebna potrošačka jedinica u budžetu.

Djelokrug Fiskalnog savjeta:

- **daje mišljenje o uticaju predloga zakona ili drugog propisa na stabilnost javnih finansija i primjenu kriterijuma fiskalne odgovornosti**

Predlagač zakona ili drugog propisa može da podnese zahtjev za gorenavedeno mišljenje, na šta je Savjet dužan da odgovori u roku od 15 dana.

- **daje mišljenja na predlog uravnoteženja budžeta**

Predlog uravnoteženja budžeta Vlada dostavlja Fiskalnom savjetu, koji je dužan da u roku od 15 dana dostavi mišljenje Vladi i Skupštini.

- **daje mišljenja na predlog Fiskalne strategije**

Fiskalni savjet mišljenje dostavlja u roku od 15 dana. U skladu sa važećim zakonskim rješenjem, navedeno mišljenje daje Centralna banka Crne Gore.

- **daje mišljenja na predlog smjernica fiskalne politike**

Fiskalni savjet ovo mišljenje dostavlja Ministarstvu finansija u roku od 15 dana.

¹ Ustavom Crne Gore definisano je da je Državna revizorska institucija Crne Gore samostalan i vrhovni organ državne revizije, koji vrši reviziju zakonitosti i uspješnosti upravljanja državnom imovinom i obavezama, budžetima i svim finansijskim poslovima subjekata čiji su izvori finansiranja javni ili nastaju korišćenjem državne imovine.

- **daje mišljenja na predlog mjera fiskalne politike za smanjenje javnog duga i predlog mjera kojima se obezbjeđuje sanacija budžetskog deficita**

Fiskalni savjet Crne Gore dužan je da, u roku od 15 dana, Vladi i Skupštini dostavi mišljenje na predlog mjera.

- **daje mišljenja na godišnji zakon o završnom računu budžeta i mišljenje o primjeni kriterijuma fiskalne odgovornosti**

Savjet dostavlja mišljenje na godišnji zakon o završnom računu Vladi i Skupštini, u roku od 30 dana od dana donošenja zakona. Ukoliko zakon nije usvojen u tekućoj, za prethodnu godinu, Fiskalni savjet dužan je da, do 1. marta naredne fiskalne godine, dostavi mišljenje o ocjeni kriterijuma fiskalne odgovornosti Vladi i Skupštini na osnovu preliminarnih podataka o završnom računu. Preliminarne podatke, Ministarstvo finansija dostavlja Savjetu u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva. U skladu sa važećim zakonskim rješenjem, ocjenu kriterijuma fiskalne odgovornosti vrši Državna revizorska institucija, u okviru godišnjeg izvještaja koji dostavlja Skupštini.

- **daje mišljenje na predlog zakona o budžetu**

Fiskalni savjet Crne Gore treba da, u roku od 15 dana, Vladi i Skupštini dostavi mišljenje.

- **analizira makroekonomske i fiskalne tokove, fiskalne rizike i uticaje penzijskog i zdravstvenog sistema, planiranih i datih koncesija, planiranih i zaključenih ugovora o javno-privatnom partnerstvu, poslovanja opština i privrednih društava u kojima država ili opština imaju većinski vlasnički udio na održivost javnih finansija i primjenu kriterijuma fiskalne odgovornosti.**

Imenovanje članova Savjeta:

Radno tijelo Skupštine nadležno za oblast budžeta (Odbor za ekonomiju, finansije i budžet) raspisuje javni poziv za izbor članova Fiskalnog savjeta, sačinjava listu kandidata koji ispunjavaju uslove, te obavještava predlagače.

Fiskalni savjet čine tri člana, koje imenuje Skupština Crne Gore: jednog člana na predlog **radnog tijela Skupštine nadležnog za oblast budžeta**; jednog člana na predlog **Predsjednika Crne Gore**; jednog člana na predlog **Vlade koga joj predloži Ministarstvo finansija**.

Članovi Savjeta biraju se na **mandat od šest godina** i isto lice može da bude birano za člana **najviše dva puta**. Predsjednika Savjeta biraju članovi Savjeta, na **period od dvije godine**, i isto lice **može biti ponovo birano**.

Za člana ovog savjeta može biti imenovano lice koje je **crnogorski državljanin**, ima najmanje **VII2 nivo kvalifikacije obrazovanja** i **deset godina radnog iskustva** u oblasti makroekonomije, fiskalne politike i javnih finansija.

Rok za predlaganje članova Fiskalnog savjeta Skupštini Crne Gore je 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona.

Odlučivanje:

Fiskalni savjet odlučuje na sjednici, ako je prisutno najmanje dva člana, većinom glasova ukupnog broja članova.

Pristup podacima:

Nadležni organi, organizacije i privredna društva, u kojima država ima većinski vlasnički udio, dužni su da **na zahtjev Fiskalnog savjeta, u roku od 30 dana** od prijema zahtjeva dostave podatke neophodne za njegov rad. Ukoliko podaci nijesu dostavljeni, Savjet obavještava Skupštinu. Članovi Fiskalnog savjeta i zaposleni dužni su da sa ovim podacima postupaju kao sa poslovnom tajnom.

Javnost rada:

Rad Fiskalnog savjeta je javan. Mišljenja i analize koje daje, odnosno priprema Fiskalni savjet objavljuju se na **internet stranici Fiskalnog savjeta**.

Zarada i naknade za rad:

Funkcija predsjednika i člana Fiskalnog savjeta je profesionalna, dok se koeficijent za zaradu **predsjednika Savjeta** utvrđuje u **visini koeficijenta za zaradu** koju ostvaruje **predsjednik Senata Državne revizorske institucije**, a koeficijent za zaradu **člana Savjeta** utvrđuje se u visini koeficijenta za zaradu koju ostvaruje **član Senata Državne revizorske institucije**, u skladu sa zakonom.

Sekretarijat:

Radi vršenja stručnih i administrativnih poslova u Fiskalnom savjetu obrazuje se Sekretarijat Fiskalnog savjeta. Sekretarijat ima Stručnu službu i Administrativno-tehničku službu. Rad Sekretarijata organizuje i koordinira Sekretar. Sekretara Sekretarijata imenuje Fiskalni savjet na osnovu javnog konkursa, na **mandat od pet godina** i **može biti ponovo imenovan**.

Koeficijent za zaradu sekretara Sekretarijata utvrđuje se **u visini koeficijenta** za zaradu koju ostvaruje **Generalni sekretar Skupštine** u skladu sa zakonom.

Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji:

Fiskalni savjet donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, uz prethodno **mišljenje Ministarstva finansija i radnog tijela Skupštine nadležnog za oblast budžeta**.

Budžet i izvještavanje:

Nacrt budžeta Savjeta predlaže Savjet i dostavlja ga nadležnom radnom tijelu Skupštine za poslove budžeta (Odboru za ekonomiju, finansije i budžet) i Ministarstvu finansija do 15. septembra tekuće za narednu godinu.

Nacrt budžeta Savjeta, utvrđuje nadležno radno tijelo Skupštine za poslove budžeta i dostavlja ga Ministarstvu finansija, do 1. oktobra tekuće fiskalne godine.

Fiskalni savjet dužan je da do 31. marta dostavi Skupštini na upoznavanje izvještaj o radu za prethodnu godinu.

Statut:

Fiskalni savjet donosi **statut**, u roku od 60 dana od imenovanja. Statut se objavljuje na internet stranici Savjeta. Fiskalni savjet dužan je da u roku od 60 dana, od dana donošenja statuta donese akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Takođe, Fiskalni savjet, u roku od 30 dana od dana donošenja statuta, treba da raspiše javni konkurs za izbor sekretara Sekretarijata Fiskalnog savjeta.

Preuzimanje dokumentacije i softverskih rješenja:

Shodno predloženom zakonu, Fiskalni savjet i Državna revizorska institucija treba da do 31. januara 2024. godine izvrše **primopredaju dokumentacije, softverskih rješenja i drugih akata**, koji se odnose na vršenje ocjene primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti. Zakonom je, takođe, predviđeno da Fiskalni savjet i Državna revizorska institucija, u roku od 30 dana, od dana preuzimanja dokumentacije **zakluče ugovor o pružanju stručne i metodološke pomoći**.

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti:

- definisano je da su **sopstvena sredstva Evropske unije** sredstva koja Crna Gora uplaćuje u budžet Evropske unije, u skladu sa propisima Evropske unije o sistemu sopstvenih sredstava.

Navedena sredstava predstavljaju doprinos koji će Crna Gora od prvog dana članstva uplaćivati u zajednički budžet Evropske unije, a čime će steći mogućnost da koristi određeni iznos rashoda Evropske unije iz Kohezijskog i Strukturnih fondova Unije. Procijenjuje se da će doprinos Crne Gore budžetu EU iznositi 1% BDP-a; dok će se raspoloživa sredstva iz Fondova EU biti višestruko veća. Uvodi se koncept organizacije **indirektnog upravljanja sredstvima finansijske podrške Evropske unije** dostupnim kroz instrument prepristupne podrške (IPA sredstva).

- definisan je način obračuna tekućeg budžeta. Naime, tekući budžet, koji se koristi kao osnov za obračun procentualne raspodjele sredstava određenim potrošačkim jedinicama u skladu sa zakonom, **ne obuhvata sopstvena sredstva Evropske unije, sredstva iz fondova Evropske unije, sredstva iz donacija i sredstva iz kredita**.

- predviđeno je da budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit predstavlja razliku primitaka i izdataka, pri čemu se primici umanjuju za pozajmice, primljene transfere, primitke od prodaje imovine **i primitke od povraćaja datih pozajmica i kredita**, a izdaci za otplatu glavnice u zemlji i inostranstvu po osnovu duga nastalog uzimanjem kredita ili emitovanjem hartija od vrijednosti, izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti i izdatke po osnovu datih pozajmica i kredita, koji predstavljaju transakcije finansiranja.